

Силабус курсу

Теорія та історія психології

Перший бакалаврський рівень вищої освіти

Галузь знань – С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

Спеціальність – С4 Психологія

Освітньо-професійна програма «Психологія»

Рік навчання: I, Семестр: I

Кількість кредитів: 5

Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПП

к.е.н., доцент **Яковець Тетяна Аркадіївна**

Контактна інформація t.yakovets@wunu.edu.ua , +380959183920

Опис дисципліни

Дисципліна “Теорія та історія психології” спрямована на формування у студентів адекватного уявлення про предмет, методи та завдання історії психології, її основні категорії, висвітлення методологічних засад історіогенезу психологічної думки, забезпечення поглибленого розуміння студентами особливостей розвитку психологічної науки у співставленні з періодизацією її розвитку.

Структура курсу

Години (лек. / сем.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2 / 2	1. Методологічні засади історичного аналізу розвитку психологічних знань.	Оволодіння основними поняттями й категоріями теорії та історії психології, здійснення аналізу основних факторів та принципів які визначають розвиток психологічної науки.	Тестові завдання, питання
4 / 4	2. Історичний аналіз психологічного пізнання. Теорії історичного аналізу.	Здатність виділяти критерії і показники основних теорій історичного розвитку психології. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	Питання
2 / 2	3. Розвиток психологічних уявлень у контексті міфології та філософії стародавнього світу. Психологія античності.	Здатність здійснювати аналіз психологічних уявлень міфологічного періоду розвитку науки , періоду Стародавнього світу та Античності.	Питання, реферат
2 / 2	4. Психологічна думка і релігійні ідеї середніх віків	Рефлексувати науковий поступ психологічної думки Середньовіччя, аналізувати особливості моністичного тлумачення зв'язку тіла і душі в середньовічній психології.	Питання

4 / 4	5. Розвиток філософської та психологічної думки в епоху Відродження, Барокко та Просвітництва.	Рефлексувати науковий поступ психологічної думки на мотиваційному етапі розвитку психологічних знань, здійснювати аналіз детерміністичних засад вивчення психіки людини, вирішення психофізіологічної проблеми, виникнення раціоналістичної картини світу і людини.	Структурні схеми
2 / 2	6. Становлення психології як самостійної експериментальної науки в XIX ст.	Здатність розмежовувати передумови та умови (фактори) формування психології як самостійної науки, вплив природничих наук на становлення психологічних знань.	Тестові завдання, питання, практичні завдання
4 / 2	7. Розвиток психології на межі XIX - XX ст. Природничі спрямування у психології XX ст.	Аналізувати вплив знань психофізичної природи психічної діяльності на виникнення окремих напрямків психології на межі XIX - XX ст.	Питання, структурні схеми
2 / 2	8. Розвиток психологічних шкіл Натуральне і соціальне у психіці людини: конфлікт між свідомим і несвідомим у психоаналітичному тлумаченні	Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	Тестові завдання, питання
4 / 4	9. Людська психіка в її суб'єктивній самодостатності: гуманістичне висвітлення	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	Аналіз першоджерел
2 / 4	10. Розвиток української психології	Здатність здійснювати порівняльний аналіз розвитку української психології у співставленні з ходом розвитку історії всесвітньої психології	Питання, реферати
2 / 2	11. Сучасні проблеми психології. Канонічна психологія – перехід від XX до XXI ст. у психологічному думанні	Рефлексувати умови та особливостей постання канонічної психології Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	Тестові завдання, питання

Рекомендовані джерела інформації

1. Болтівець С. Павлівська сесія триває: роковини семи десятиліт для психології в Україні. *Психологія і суспільство*. 2021. № 1. С. 132-149.
2. Болтівець С., Карапетян В., Кобилянська І. Творення Євгеном Мілеряном психологічної апаратури в Україні і Вірменії. *Психологія і суспільство*. 2022. № 1. С.163-178.
3. Бугерко Я., Гірняк Г. Майбутнє психології: від природничої науки до сфери мислєдїяльностї. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 192-203.
4. Кальницька Ю. С. Історія соціальної психології в Україні: друга половина XIX - початок XX ст. : монографія. Київ : Талком, 2019. 148 с.
5. Коханова О.П. Історія психології: від античності до початку XX столїття : навч. посїбник. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf
6. Методологія і психологія гуманїтарного пізнання: колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 998 с.

7. Москалець В. Функціонально-психологічна сутність свідомості як рамкової умови пізнання, методологування, віри, мислення, діяльності. *Психологія і суспільство*. 2019. № 1. С. 35-51.
8. М'ясоїд П. Принцип історизму і мислення у психології. *Психологія і суспільство*. 2019. № 3-4. С. 38-72.
9. М'ясоїд П. Теорія в історичному поступі психологічного пізнання. *Психологія і суспільство*. 2021. № 1. С. 36-65.
10. М'ясоїд П. Культурно-історична психологія і творчість В.А. Роменця. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 16-77.
11. НМКД Теорія та історія психології / Система Moodle ЗУНУ 2022 / Укладач Я.М. Бугерко.
12. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: Навч. посібник. Київ : Либідь, 2005. 916 с.
13. Роменець В. А. Історія психології: XVII століття. Епоха Просвітництва : Навч. посібник. К.: Либідь, 2006. 1000 с.
14. Роменець В. А. Історія психології: XIX – початку XX століття: Навч. посібник. Київ : Либідь, 1995. 614 с.
15. Роменець В. А., Маноха І.П. Історія психології XX століття: Навч. посібник. Київ : Либідь, 2017. 1056 с.
16. Рубінштейн С. Принцип творчої самодіяльності. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 97-101.
17. Савчин М. Постмодерністський світогляд і проблемний контекст психологічного пізнання особистості. *Психологія і суспільство*. 2020. № 4. С. 7-23.
18. Трач Р. Психоданаліз Зигмунда Фройдя як основа людинознавства. *Психологія і суспільство*. 2021. № 1. С. 150-159.
19. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу: психолог у концтаборі. Пер. О. Замойська. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2020. 160 с.
20. Франкл В. Лікар та душа. Основи логотерапії. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 320 с.
21. Фурман А.В. Сучасні тенденції розвитку сфери психології в оптиці вітакультурної методології. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 6-15.
22. Фурман А.В. Архітектоніка теорії діяльності: рефлексивно-вчинковий сценарій метаметодологування. *Психологія і суспільство*. 2022. № 1. С. 7-94.
23. Щедровицький Г. Психологія і методологія: перспективи співорганізації. *Психологія і суспільство*. 2021. № 2. С. 122-142.
24. Щедровицький Г. Засадничі уявлення та категорійні засоби теорії діяльності. *Психологія і суспільство*. 2022. № 1. С. 95-126.
25. Юнг К.Г. Архетипи і колективне несвідоме. Пер. К. Котюк. Львів : Вид-во «Астролябія», 2020. 608 с.
26. Яценко Т., ін. Пралогічність мислення психолога в контексті глибинно-корекційного пізнання. *Психологія і суспільство*. 2020. № 4. С. 54-69.
27. Яковець Т.А. Свідомість як об'єкт наукового пізнання: теоретичний аналіз і методологічні виклики. Перспективи та інновації науки 7 (53). 2025. С. 1677-1688
28. Discovering Psychology: Updated Edition. History of Psychology: Timeline. <https://www.learner.org/series/discovering-psychology/explorations/history-of-psychology-contemporary-foundations/>
29. Kendra Cherry/ The Origins of Psychology. From Philosophical Beginnings to the Modern Day. 2020 <https://www.verywellmind.com/a-brief-history-of-psychology-through-the-years-2795245>
30. Wertheimer, Michael, and Antonio E. Puente. A brief history of psychology. Routledge, 2020
31. de Freitas Araujo, Saulo. Toward a philosophical history of psychology: An alternative path for the future. *Theory & Psychology*. 2017 Vol. 27 (1) P. 87-107.
32. Burman, Jeremy Trevelyan. Through the looking-glass: PsycINFO as an historical archive of trends in psychology. *History of Psychology*. 2018. 21.4 302.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни “Теорія та історія психології” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів: поточне тестування та опитування; підсумкове тестування за кожним змістовим модулем; ректорська контрольна робота; оцінювання виконання КПЗ; підсумковий екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих та електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. За об’єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу та з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	Модуль 4	Модуль 5
10 %	10 %	10 %	10 %	5%	15%	40%
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 11 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих по 11 темах	Підсумкова модульна контрольна робота по темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 бали за тест) – макс. 25 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів	Виконання практичного завдання «Портфоліо» оцінюється по 100-бальній шкалі	Сукупність питомих ваг кожної складової: -80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.	Теоретичне питання – макс 20 балів Тестові завдання (10 тестів по 3 бали за тест) – макс. 30 балів Практичне завдання 1 – макс. 25 балів Практичне завдання 2 – макс. 25 балів

Поточне опитування під час заняття:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1–59 балів – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст теоретичних питань.

Підсумкова оцінка за поточне опитування кожного модуля визначається як середнє арифметичне оцінок, отриманих під час занять в межах кожного модуля.

Тренінг:

90–100 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його використовує під час виконання завдань тренінгу, виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, але при виконанні окремих завдань тренінгу не вистачає достатньої глибини та аргументації його використання, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, загалом виявляє творчий підхід до виконання завдань;

65–74 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом та загалом його використовує при виконанні завдань тренінгу, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому суттєві неточності та помилки, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–64 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його використовує, недостатньо розкриває зміст завдань тренінгу, допускаючи при цьому суттєві неточності, не виявляє творчого підходу до виконання завдань;

1–59 – не володіє навчальним матеріалом, не розкриває зміст завдань тренінгу, не бере участі у колективних завданнях під час проведення тренінгу.

Самостійна робота:

90–100 балів – зміст самостійної роботи повністю відповідає встановленим вимогам, містить елементи самостійного дослідження, свідчить про високий рівень опанування навчального матеріалу, студент на високому рівні виявляє творчий підхід до виконання завдань;

75–89 балів – зміст самостійної роботи в основному відповідає встановленим вимогам, можуть бути несуттєві недопрацювання за окремими завданнями, свідчить про належний рівень опанування навчального матеріалу, студент належно виявляє творчий підхід до виконання завдань;

60–74 балів – поставлені завдання виконані на недостатньому рівні; наведені авторські напрацювання є загальними і слабо обґрунтованими, свідчать про недостатній рівень опанування навчального матеріалу; студент припускається значних помилок у виконанні завдань, в окремих моментах виявляє творчий підхід до виконання завдань;

1–59 балів – завдання практично не виконані; відсутні авторські напрацювання; грубі помилки у вирішенні завдань роботи, що свідчать про низький рівень опанування навчального матеріалу; студент не виявляє творчого підходу до виконання завдань.

Модульна робота – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Модульна робота складається із:

тестів: 5 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 5 балів, що в підсумку дає максимально 25 балів;

5 балів – за тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 1 завдання, за розв'язання кожного завдання студент може отримати від 0 до 25 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 2 теоретичні питання, за відповідь на кожне питання, студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів

15–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–14 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Екзамен – види контролю, при яких засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу оцінюється від 0 до 100 балів як сума балів за виконані завдання.

Екзаменаційний білет складається із:

тестів: 10 тестів, за правильну відповідь на кожен із яких студент може отримати 3 бали, що в підсумку дає максимально 30 балів;

3 бали – на тест надано правильну відповідь.

практичних завдань: 2 практичні завдання, за вирішення кожного студент може отримати від 0 до 25 балів, що в підсумку дає максимально 50 балів;

15–25 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання і інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

5–14 балів – у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, правильно розв'язує практичне завдання, але на додаткові контрольні запитання відсутня повна відповідь, допускає несуттєві неточності та фрагментарно (без аргументації) інтерпретує отримані результати, демонструє самостійність виконання.

1–4 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно розв'язує практичне завдання, допускає суттєві неточності, поверхнево його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань.

теоретичного питання: 1 теоретичне питання, за відповідь на яке студент може отримати від 0 до 20 балів.

10–20 балів – у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, всебічно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповіді, глибоко та всебічно розкриває зміст завдання.

1–9 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не в повному обсязі, фрагментарно (без аргументації та обґрунтування) його викладає, недостатньо розкриває зміст завдання, допускаючи при цьому суттєві неточності, відповіді на запитання нечіткі.

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
0-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)